

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2023. február 18.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Nyomtatott nagybetűvel töltsé ki!

Név	
Teremszám	
Pontszám	
E-mail cím	

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

TEGYÜNK EGYÜTT AZ OKTATÁSÉRT!

Győzd meg a szüleid, hogy ajánlják fel adójuk 1%-át a Studium Generale Alapítványnak!

Adószámunk: 19669814-1-43

A felajánlásoknak köszönhetően
diákok ezreinek segítünk
felkészülni az érettségire minden évben!

További információ a honlapunkon:
www.studiumgenerale.hu/ado-1

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középis- kolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

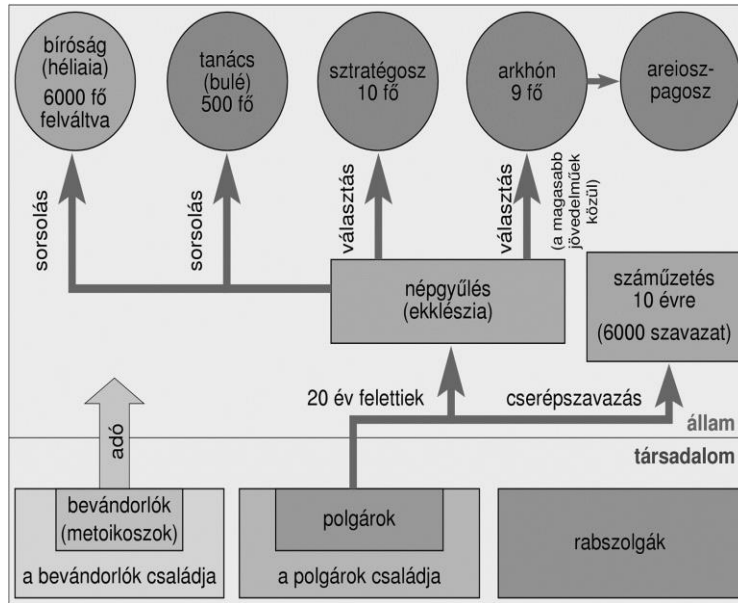
Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

1. A feladat az athéni demokráciához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

Az ókori Athén intézményrendszere

a) Nevezze meg azt a hadvezérekből álló testületet (tisztséget), amelyet a népgyűlés választott és amely a hadsereg irányításával foglalkozott alapvetően! (0,5 pont)

.....

b) Fogalmazza meg saját szavaival mi a különbség a politikai jogok tekintetében a bevándorlók és a rabszolgák között! (1 pont)

.....
.....

c) Fogalmazza meg röviden, hogy milyen célból használta a népgyűlés a cserépszavazást! (1 pont)

.....

d) Kiknek nem volt adófizetési kötelezettségük az ókori Athénban? (0,5 pont)

.....

3 pont	
--------	--

2. A feladat a jobbágyság kialakulásával foglalkozik.**Oldja meg** a feladatokat a források és saját ismeretei alapján!

„[...] Minthogy naponként szükségem szenvedtem és ide-oda vándoroltam, hogy valami megélhetést keressek, és egyáltalán nem találtam, végül is uraságod kegyes jóindulatához folyamodtam, kérvén, hogy nekem [...] művelésre földet adass; kérésemet uraságod helybenhagyta és eredményre is juttatta [...]. Ezért e precariám szavaival fogadom, hogy a földek miatt neked soha semmiféle nehézséget vagy kárt okozni nem fogok, hanem ígérem, hogy minden tekintetben a ti hasznotokon munkálkodom, és a nekem nyújtott védelmet szolgálataimmal viszonzni fogom. A dézsmákat pedig ígérem, hogy pénzben vagy természetben, mint a colonusok szokták, évenként beszállítom. [...]”

*/VIII. századi oklevélminta/***Karikázza be** a helyes választ a forrás és saját ismeretei alapján! *(elemenként 1 pont)*

a) A jogilag egységes jobbágyság a függésbe került szabad parasztokból, korábbi rabszolgákból és...

- 1) oligarchákból alakult ki.
- 2) hospesekből alakult ki.
- 3) familiárisokból alakult ki.
- 4) colonusokból alakult ki.

b) Az alábbiak közül **mely** nem tartozott a jobbágy kötelezettségei közé?

- 1) robot
- 2) urbura
- 3) terményadó
- 4) ajándék

c) A forrás alapján, a jobbágy szolgáltatásaiért cserébe...

- 1) a földesúr katonai erőt biztosított számára.
- 2) a földesúr védelmet és földet biztosított számára.
- 3) a földesúr saját otthonában szállásolta el.
- 4) a földesúr érdekképviselőt biztosított számára.

d) Az alábbiak közül mely nem tartozott a birtokok közös használatban lévő területei közé?

- 1) majorság
- 2) legelő
- 3) erdő
- 4) halastó

4 pont	
--------	--

3. A feladat Károly Róbert gazdasági reformjaival kapcsolatos.

Oldja meg a feladatot a források és saját ismereti alapján!

Nevezze **meg** az idézett forrásokat, majd **döntse el**, hogy melyikre vonatkoznak az állítások! **Tegyén X** jelet a táblázat megfelelő oszlopába! *Egy sorba csak egy X jelet írjon!* (elemenként 0,5 pont)

A) „Elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni [...] a kirovás megtörténte után 15 napon belül, a kamara haszna címén, az előbb említett kamaráknak 18 dénárt a kamarák ispánjának kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”

/1342. évi dekrétumból/

a) Az adónem neve:

B) „Ha elődeink által jóváhagyott régi szokás szerint a köteles vámot megfizetitek, s a szávai rév mellett épített várunk alatt a harmincadot megadjátok, egész országunkban szabadon és biztonságban jöhettek-mehettek embereitekkel királyi hitünkre.”

/Károly Róbert oltalomlevele 1316-ból/

b) Az adónem neve:

Állítások	A) betűjelű forrás	B) betűjelű forrás	Mind- kettő	Egyik sem
c) Bevezetése következtében megélné a belföldi kereskedelem.				
d) A rendelet miatt fellendült az ország bányászata.				
e) A kamara haszna pótlására vezették be.				
f) Jelentős bevétel volt a királyi kincstár számára.				
g) Az adónemet később füstadó névre keresztelték.				
h) Az adó beszedését csak a szabad királyi városok tudták kikényszeríteni.				

4 pont	
--------	--

4. A feladat a felvilágosodás eszmerendszerével foglalkozik.

Párosítsa a megadott definíciókhoz a hozzájuk tartozó fogalmakat! *Minden definícióhoz csak egy fogalom tartozik. (elemenként 0,5 pont)*

- a) Olyan ismeretelméleti irányzat, mely szerint a megismerés egyedüli forrása a belső vagy külső fizikai megtapasztalásból fakad.

Fogalom:

- b) A felvilágosodás államelméletének azon eleme, mely szerint minden hatalom csak a néptől származhat.

Fogalom:

- c) A felvilágosodás államelméletének azon eleme, mely célja a hatalom ellenőrizhetősége és az egyeduralmak kialakításának ellehetetlenítése.

Fogalom:

- d) Az emberek ahelyett, hogy maguk gyűlnének össze, képviselőket választanak, akik helyettük vesznek részt a döntéshozatalban.

Fogalom:

- e) Locke szerint a nép és az állam közt fellépő egyezmény, mely során a nép lemond bizonyos jogairól az állam javára, mely cserébe megvédi.

Fogalom:

- f) Olyan ismeretelméleti irányzat, mely az ismeretek fő forrásának az ésszerű gondolkodást tekinti.

Fogalom:

racionalizmus	közvetett demokrácia	társadalmi szerződés	liberalizmus
empirizmus	hatalmi ágak szétválasztása	népfelség elve	közvetlen demokrácia

3 pont	
--------	--

5. A feladat a XVIII. századi Magyar Királyság etnikai összetételével kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a térképvázat és ismeretei segítségével!

A Magyar Királyság népességösszetétele a XVIII. században

a) Fogalmazza meg saját szavaival mit jelent az *asszimiláció* fogalma! (1 pont)

.....

b) Nevezzen meg két olyan népcsoportot, amelyek szervezett betelepítés során kerültek az ország területére! (elemenként 0,5 pont)

.....

c) Nevezzen meg két olyan népcsoportot, amely önkéntes betelepülés során került az ország területére! (elemenként 0,5 pont)

.....

d) Karikázza be a helyes válasz betűjelét! (1 pont)

A török kiűzése után a legelnéptelenedettebb terület a...

- a. ...Felvidék volt
- b. ...Erdély volt
- c. ...Közép-Magyarország volt
- d. ...Nyugat-Magyarország volt

4 pont	
--------	--

6. A feladat az ipari forradalom első hullámával foglalkozik. (komplex tesztfeladat)**Oldja meg** a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„A 18. század folyamán (A)-ban/-ben az ipar gyors és gyökeres átalakulása kezdődött meg, melynek következtében a 19. század közepére az ipar már több értéket állított elő, mint a mezőgazdaság. A fejlődés egyik kiindulópontja a fejlett mezőgazdaság volt. Itt halmozódott fel annak a tőkének egy része, amivel az iparvállalkozások megkezdéséhez lehetett fogni. Sok tőke érkezhetett persze a kereskedelemről is, amit a szigetország fekvése, tengeri ereje tett lehetővé. Itt a nemesség és polgárság között nem volt akkora szakadék, mint a kontinens nagy részén. A juhtenyésztéssel foglalkozó nemesek évszázadok óta egyre szívesebben dolgoztatták fel a gyapjút a saját manufaktúráikban, így fokozatosan iparvállalkozókká is váltak, ahogy a kereskedelmet sem tartották megvetendőnek.”

*/Leírás az első ipari forradalomról/***a) Nevezze meg** a forrásban (A) betűvel jelölt országot! (1 pont)

.....

b) A forrás és ismeretei alapján nevezzen meg négy, az ipari forradalom kialakulását segítő tényezőt. (elemenként 0,5 pont)

.....

.....

c) Döntse el az alábbi állításkoról, a forrás és saját ismeretei alapján, hogy igaz vagy hamis!
Tegyen X jelet a táblázat megfelelő helyére! (elemenként 0,5 pont)

Állítás	IGAZ	HAMIS
Az első ipari forradalom fő húzóágazata a textilipar volt.		
Az első ipari forradalom során megjelenő találmányok nagyrészt elektromos energiával működtették.		
Az első ipari forradalom során csupán az ipar egyetlen ágazata fejlődött, míg a többi stagnált.		
Az első ipari forradalom következtében a bányaipar elsősorban a kőolaj kitermelésre állt át.		

d) Húzza alá a szövegben azt a két szót, amelyek igazá teszik a mondatot! (elemenként 1 pont)

Az ipari forradalom során a közlekedés forradalmát a **gőzhajó/gőzmozdony** megjelenése hozta meg, mely elsősorban a **könnyűipart/nehézipart** lendítette fel.

7 pont

7. A feladat az 1848-49-es szabadságharcra kapcsolatos.**Oldja meg** a feladatokat a források és saját ismeretei alapján!

a) Párosítsa a megadott források betűjelét a megfelelő állításhoz! *Egy forrás többször is szerepelhet! (elemenként 0,5 pont)*

A) „29-én az előőrsök reggeli jelentései [...] ellenséges támadást sejtetnek. A hadtest reggel [...] száll fegyverbe, s elfoglalja harci állását. Móga altábornagy jónak látja egy parlamentert [tárgyaló küldöttet] a horvát táborba küldeni megtudakolandó, hogy gróf Batthyány Lajos [...] elhagyta-e már a horvát tábort, avagy ott fogolyként kezelik? [...] A szélső jobbszárnyon vezénylő [...] nemzetőr ezredes [...] a székesfehérvári szőlők előtt az ellenséges elővédre akadt.”

/Hadműveleti naplórészlet/

B) „Ön, tábornok úr, naponként új diadallal gazdagítja a szabadságharc történetének lapjait, naponként új babérszerzésre vezetí vitéz hadseregünket. [...] És ön eddigi hadjáratát [e vár] bevételével koszorúzza meg. Fővárosát a hazának, székhelyét a nemzetgyűlésnek és kormánynak visszaadta. [...] A kormány meleg és testvéri hálát mond a vitéz hadnak.”

/Kossuth levele Görgei Artúrnak/

C) „A huszárhoam után az ellenség nem háborgatta többé középhadunkat. Csak a két szárnyon dühöngött még a csata; leghevesebben jobbszárnyunkon. [...] Végre az éj sötétje itt is fegyvernyugvást parancsolt a két küzdőfélnek. Minden ponton elnémult a csatazaj. [...] Ahhoz, hogy a győzelmet a magunkénak mondhassuk, az kellett, hogy Damjanich a maga állását mindvégig megtartsa, Aulich és Klapka pedig rohammal bevegye [a települést]. [...] [Aulich] visszatérve meghozta az örvendetes hírt: az ellenség jobbszárnya Gödöllőre hátrál! Miénk a győzelem!”

/Görgei Artúr visszaemlékezése/

D) „El akarja ön Győrt hagyni ütközet nélkül, és Bánhidára vonulni? [...] Mindenható Isten! Mi lesz ebből!

S még csak azt sem mondja egy szóval is, hogy mit akar hát tenni? Mi célja, mi szándoka van? Hogy tudjuk itt magunkat mihez tartani. Feladjuk-e kardvágás nélkül az országot, vagy mi történik?

Az Isten szerelmeért! Önnek kezében van az ország sorsa, fontolja meg jól, s írja meg, hogy mit akar.

Perczellel mi történik, ha ön egy stációnyira a vele való egyesüléstől őt kiteszi az ellenség egész erejének?!”

/Kossuth utasítása Görgei Artúrnak/

Állítás	Forrás betűjele
A győzelemnek köszönhetően a honvédsereg megkezdte előrenyomulását a Duna felé, míg a császári seregeket Pest előterébe vonták vissza.	
A csata előtt felbomlott a magyar kormány, és létrejött az Országos Honvédelmi Bizottmány	
A csata májusban történt	
Ez az összecsapás volt a magyar szabadságharc első csatája	
A vár bevetele jelentős siker volt, ami elősegítette a vízi utánpótlási útvonalak biztosítását.	
A forrás a szabadságharc első súlyosabb vereségével kapcsolatos	

b) Miért tekintjük 1849 tavaszát a szabadságharc legsikeresebb időszakának?

Karikázza be a helyes válasz sorszámát! *Egyetlen sorszámot karikázzon be! (1 pont)*

1. A magyar hadsereg győzelmet győzelemre halmozott az orosz-osztrák haderőkkel szemben.
2. A sorozatos győzelmek hatására Ferenc József tárgyalásokat kezdeményezett a magyarokkal Magyarország függetlenedéséről.
3. A győzelmek hatására az ország legnagyobb része újra magyar kormány ellenőrzése alá került.
4. A győzelmek hatására több európai nagyhatalom is a magyar-kormány segítségére sietett.

4 pont	
--------	--

8. A feladat az első világháború történetéhez kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

A) „A háború a német elképzeléseknek megfelelően kezdődött. A német hadsereg lerohanta **(a)**-t, s betört **(b)** területére. Németországot nem várt fejlemény érte: Anglia belépett a háborúba, Olaszország távol maradt, míg az orosz haderő a gyors mozgósításnak köszönhetően betört Kelet-Poroszország területére. A német haderő Hindenburg irányításával két ütközetben Tannenbergnél és a Mazuri-tavaknál megállította az orosz haderőt, míg az osztrákmagyar 3 hadsereg a Kárpátokban állította meg az oroszokat. A németek a hadsereg egy részének átcsoportosításával tudták megállítani az oroszokat. A csapatelvonás viszont lehetőséget adott arra, hogy a franciák angol támogatással az első marne-i csatában legyőzték a németeket. Ezekkel az ütközetekkel a villámháborús terv kudarcot vallott, s állóháború alakult ki. [...] A várt gyors győzelem elmaradt, s a harcoló feleknek szembe kellett nézniük azzal, hogy a háború évekig is eltarthat. A modern fegyverek korában megnőtt a védelem ereje.”

/Leírás az első világháborúról/

B)

Német csapatok behavazott lövészárkaikban 1915 telén, a Mazuri tavaknál

a) **Nevezze meg** az (A) forrásban (a) és (b) betűjellel jelölt országokat! (elemenként 0,5 pont)

a).....

b)

b) **Nevezze meg** a német hadvezetés háborús tervét? (0,5 pont)

.....

c) A források és saját ismeretei segítségével **fogalmazzon meg** három indokot, melyek a német haditerv sikertelenségéhez vezettek! (elemenként 0,5 pont)

.....

.....

d) Saját szavaival **fogalmazza meg**, mit jelent az állóháború kifejezés! (1 pont)

.....

.....

e) **Nevezzen meg** két olyan haditechnikai újítást, melyek segítették az állóháború kialakulását! (elemenként 0,5 pont)

.....

5 pont	
--------	--

9. A feladat a két világháború közötti magyar társadalommal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és saját ismeretei alapján!

Foglalkozás	ezer fő	%
Bérből élők:		
Munkások	2038,8	23,5
Mezőgazdasági munkások (0-1 kat. hold birtokkal)	1676,2	19,3
Háztartási alkalmazottak	197,2	2,3
Alkalmazottak	490,0	5,7
Nyugdíjasok	307,1	3,5
Önálló szellemi foglalkozásúak	42,3	0,5
Kisárutermelők:		
Földművesek (0–1 kat. hold birtokkal)	346,9	4,0
Földművesek (1–5 kat. hold birtokkal)	1070,6	12,3
Földművesek (5–25 kat. hold birtokkal)	1065,4	12,3
Alkalmazottat nem tartó kisiparosok	354,2	4,1
1–3 alkalmazottat tartó kisiparosok	191,1	2,2

A magyar társadalom tagozódása 1930-ban

	Egy főre eső átlagos évi jövedelem	Összlakosságon belüli arány
Magas jövedelműek	13–15 ezer pengő	0,6%
Középosztály	1 ezer pengő	18,2%
Alsó rétegek	290 pengő	81,2%

Jövedelmek megoszlása a két világháború között

a) Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő helyére! *(elemenként 0,5 pont)*

Állítás	IGAZ	HAMIS
Az emberek többsége kisárutermelő volt		
A középosztály politikai befolyása elenyésző mértékű volt		
A társadalom többsége alacsony rétegű tömeghez tartozott		
Az iparosodás ellenére továbbra is a mezőgazdaságban dolgoztak a legtöbben		

b) Karikázza be azt a két-két számot, amely az állításokat igazgá teszi! *(elemenként 0,5 pont)*

Az két világháború között...

- ...a polgárosodás mértéke Magyarországon csökkent
- ...a polgárosodás mértéke ugyan nőtt, de a hagyományos társadalmi rétegeket nem tudta felváltani
- ...a polgárosodás mértéke nőtt, és a korszak végére majdnem teljesen felváltotta a hagyományos társadalmi réteget
- ...a polgárosodás mértéke a korszakban stagnált
- ...a magyar társadalom szerkezetén továbbra is megfigyelhetőek voltak a torlódó társadalom jellemzői

A korszakban a társadalmi elit...

1. ...a Nagypolgárság volt
2. ...a birtokos parasztság volt
3. ...a Nagybirtokosok voltak
4. ...az Úri rend tagjai voltak
5. ...a városi értelmiségiek voltak

4 pont	
--------	--

10. A feladat az Európai Unió intézményrendszerével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Egészítse ki a szöveg hiányzó részeit úgy, hogy az helyes legyen! *A keretben szereplő szavakat írja a pontozott vonalakra! Minden szót csak egyszer használhat! Négy szót nem kell felhasználnia! (elemenként 0,5 pont)*

„Az uniós intézmények hatásköreit, feladatait és eljárásait az EU alapító szerződése – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (1957) és az Európai Unióról szóló szerződés (1992) – határozzák meg. A közelmúltban a(z) bizonyos mértékben módosította, illetve bővítette hatásköreiket. [...]

Főszabály szerint a(z) terjeszt elő új jogszabályjavaslatokat, melyeket [két másik uniós intézmény közösen] fogad el. Ezt követően a tagállamok végrehajtják az új jogszabályokat, az [intézmény] pedig gondoskodik arról, hogy alkalmazásukra megfelelően kerüljön sor. [...]

A(z) az uniós országok polgárait képviseli, akik választják meg tagjait, a képviselőket. Az intézmény – [egy másik uniós intézménnyel] közösen – európai jogszabályokra vonatkozó döntéseket hoz. Ezenfelül jóváhagyja a(z)-t. [...]

A tagállamok miniszterei a(z)-ban/-ben ülnek össze, hogy jogszabályokat fogadjanak el, és összehangolják a szakpolitikákat. A miniszterek a megvitatandó témától függően különböző formációkban üléseznek.”

/idézet az Európai Unió hivatalos oldaláról/

Amszterdami szerződés	tagállamok költségvetései	közvetetten	
Európai Parlament	közvetlenül	Európai Tanács	Európai Bizottság
Európai Unió Tanácsa	uniós költségvetés	Lisszaboni szerződés	

b) Fejtse ki, mit jelent az „együttdöntés” az Európai Unió jogalkotásában! (2 pont)

.....
.....

5 pont	
--------	--

11. A feladat a Kádár-korszak gazdaságával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és saját ismerei alapján!

A fontosabb élelmiszerek egy főre jutó fogyasztása (kg)					
Élelmiszer	1950	1960	1970	1980	1990
Hús összesen	34,9	49,1	60,4	73,9	75,8
Zsíradék összesen	18,7	23,5	27,7	30,5	38,6
Tej, tejtermék	99,0	114,0	109,6	166,2	169,9
Tojás (db)	85,0	160,0	247,0	317,0	389,0
Zöldség, gyümölcs	100,0	139,4	155,7	154,6	155,6
Liszt és rizs	142,1	136,2	129,2	115,2	110,4
Burgonya	108,7	97,6	75,1	61,2	61,0
Cukor	16,3	26,6	33,5	37,9	38,2

A fontosabb tartós fogyasztási cikkek 100 háztartásra jutó száma				
	1960	1970	1980	1983
Hűtőgép	1	35	87	97
Mosógép	19	70	91	95
Porszívó	4	38	76	82
Személygépkocsi	0	6	26	32
Televízió	5	66	99	105
Magnetofon	2	9	37	47

a) Karikázza be az igaz állítások betűjelét! Minden feladatrészben egy betűjelet karikázzon be! (elemenként 0,5 pont)

Az „új gazdasági mechanizmus” bevezetésének következtében...

1. ...a tervgazdaság versenyképessé vált a piacgazdasággal.
2. ...az állam minden kérdésben szabad kezét adott a vállalatoknak.
3. ...nőtt a vállalati önállóság és liberalizálódtak az árak.

Melyik állítás igaz a háztáji gazdaságokra?

1. Megjelenésük a gazdaság fellendülését eredményezte.
2. A háztájiban termesztett élelmiszert a termelő nem vihette a piacra.
3. A háztáji gazdaságok megjelenése következtében csökkent a TSZ-ekben előállított élelmiszer mennyisége.

Mely állítás igaz a Kádár-korszak élelmiszer-ellátására?

1. Tervgazdálkodás ellenére a kínálat jól igazodott a kereslethez.
2. A szociális piacgazdaság kiépülésének köszönhetően Magyarországon is megjelentek a fogyasztói társadalom egyes termékei.
3. Az államadósság növekedése miatt állandó hiány volt az alapélelmiszerekből is.

Az életszínvonal javulásának következtében...

1. ...a korszak végére szinte minden háztartásban volt személygépkocsi.
2. ...a korszak végére szinte minden háztartásban volt televízió.
3. ...több burgonyát, kenyeret és rizst fogyaszthatott a lakosság, mint korábban.

b) Fogalmazza meg saját szavaival, miért volt sokkal eredményesebb a **kollektivizálás** folyamata a Kádár-korszakban, mint korábban! (2 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

12. A feladat a magyar választási rendszerrel kapcsolatos!

Oldja meg a feladatot a források és saját ismeretei alapján!

„Választásra jogosult minden 18 év feletti, büntetlen előéletű, cselekvőképes magyar állampolgár. A választás legfontosabb alapelve, hogy a szavazás titkos, a választójog pedig egyenlő. A választók szavazhatnak egy egyéni választókerületi jelöltre, valamint egy országos listára. [...] A pártok az országos listán rájuk leadott szavazatokkal arányosan nyernek képviselői mandátumokat. [...] Az Országgyűlés, megalakulása után megválasztja a miniszterelnököt, aki valószínűleg a győztes párt miniszterelnök-jelöltje.”

/Saját forrás/

a) Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! **Tegyen X** jelet a táblázat megfelelő oszlopába! (elemenként 0,5 pont)

Állítás	IGAZ	HAMIS
A magyar választási rendszer tartalmaz választójogi cenzust.		
A magyarországi népszavazások csak akkor érvényesek, ha a szavazatok többsége (50% +1 szavazat) igenlő		
A magyar választási rendszerben a többségi elv és az arányosság is érvényesül, ezért nevezzük egyes választási rendszernek		
A választópolgárok a miniszterelnököt közvetlenül, míg a köztársasági elnököt közvetetten választják		
Az országgyűlési képviselők többségét egyéni választókerületekben választják		

b) Magyarázza meg, hogy mit jelent az „egyenlő választójog” kifejezés! (0,5 pont)

.....

.....

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** vonatkozzon!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	-	13.	Földrajzi felfedezések kiváltó okai	rövid
	-	14.	Sztálini gazdaságpolitika	rövid
Magyar történelem	-	15.	Hunyadi Mátyás külpolitikája	hosszú
	-	16.	Bethleni gazdasági konszolidáció	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a földrajzi felfedezésekhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a földrajzi felfedezések kiváltó okait!

„Arról tudósítasz, hogy ama útra vonatkozó gyakori eszmecserénk után, amely Európa és India közt kell, hogy létezzen (ez az út véleményem szerint sokkal rövidebb, mint az, amit a portugálok Guinea partjai mellett hajózva, rendszerint követnek), őfelsége még további felvilágosítást óhajt, mégpedig azért, hogy az ő hajói is kipróbálják azt. Mindazt, amit tudok, megmutathatnám Őfelségének földgömbbel a kezemben és láthatóvá tehetném számára, milyen a világ; azonban a könnyebbség és a jobb érthetőség kedvéért ábrázoltam az említett útvonalat egy olyan térképen, amely hasonlít a hajósok által használt térképekhez.”

/Toscanelli levele Fernando Martinezhez, Firenze, 1474/

14. A feladat a sztálini gazdaságpolitikával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a sztálini gazdaságpolitika legfőbb jellemzőit és működését!

„Néha azt kérdezik, nem lehetne-e az ütemet kissé lassítani, haladásunkat kissé fékezni. Nem, elvtársak, nem lehet! Nem lehet lassítani az ütemet. Ellenkezőleg, gyorsítani kell, amennyire erőnkől telik [...]. A régi Oroszország történelme egyebek között abból állt, hogy elmaradottsága miatt szüntelenül verték. Verték a mongol kánok. Verték a török bégek. Verték a svéd hűbérurak. Verték a lengyel pánok [lengyelül 'urat' jelent]. [...] Mi a gazdasági téren 50-100 évvel elmaradtunk a fejlett országok mögött. Ezt a távolságot 10 év alatt kell befutnunk. Vagy befutjuk, vagy eltipornak bennünket. [...] Nem tudhatjuk, hogy mely napon támadnak rá a Szovjetunióra az imperialisták [...].”

/Sztálin szavai 1931. február 4-én/

15. A feladat Hunyadi Mátyás külpolitikájával kapcsolatos.

(hosszú)

Mutassa be a források és saját ismeretei alapján Hunyadi Mátyás külpolitikáját! *A feladat kidolgozása során térjen ki a balkáni és a nyugati hódításaira is!*

„Erővel és okossággal megzabolázta, és semmivé tette Frigyes római császár nagyratörő vágyakozását, aki Magyarország jogara után áhítozott, és magát a királyt is meg akarta fosztani királyi méltóságától, mihelyt néhány főúr alkalmat akart adni rá.”

/Thuróczy János: A magyarok krónikája/

„Midőn május elseje táján alkalmasan összeállított sereggel a Duna partján tábort ütöttem, arccal ama országrész felé fordultam, melyet az ellenség gyakori betörései sanyargatni és pusztítani szokott, nem volt messze a török fővezér sem, nagy és szokásához képest erős sereggel. [...] Sebtében bevonult Boszniaába, kihasználva az árulást. [...] Először is tehát ezzel az ellenséggel kellett megbirkóznom és ebben szerencsével jártam. [...] Mert közben a török bevégezte dolgát, elhagyta Bosznia határait és már vissza is vonult. [...] Bosznia visszaszerzéséhez láttam. [...] Jajca nevű várost és annak erősségét körülzártam. [...] Három hónapos ostrom alatt győztünk.”

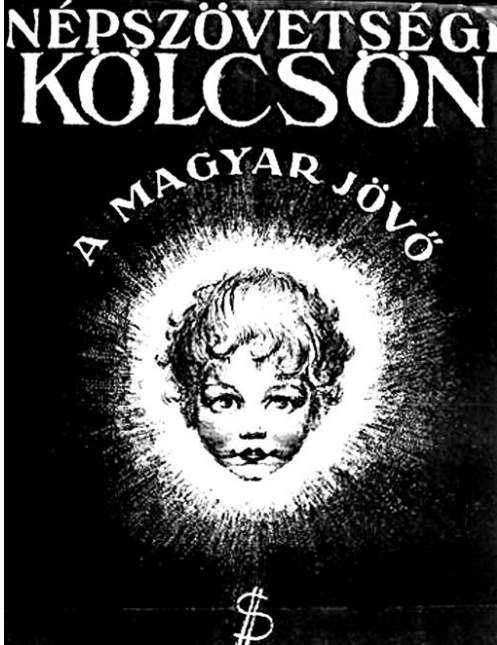
/Mátyás levele II. Pius pápának 1464/

„A katonaság nálunk három rendre oszlik. Ezek közül az első rendet a nehézlovasok képezik; ezek minden negyedévre 15 aranyat kívánnak, minden ló után, és másképp nem jönnek ide. A másik rend a könnyűlovasság, kiket huszároknak nevezünk; ezek negyed évenként 10 forintot akarnak minden ló után, és másképp nem jönnek ide. A harmadik rendet a gyalogság képezi, és pedig különféle osztályokban megkülönböztetve. Ezek közül ugyanis némelyek könnyűgyalogosok, mások nehézfegyverzetűek és ismét mások pajzsosok. [...]. Vannak ezen kívül puskások, kik tudnak a fegyverekkel és pisztolyokkal bánni [...].”

/Mátyás levele apósának, Ferdinánd nápolyi királynak/

16. A feladat a Bethleni gazdasági konszolidációval kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és saját ismeretei segítségével a Bethleni gazdasági konszolidáció lépéseit, és annak hatásait! *A feladat kidolgozása során a gazdasági világválság előtti korszakra fókuszáljon!*

A KORONA ÉRTÉKROMLÁSA		
Időpont	100 magyar korona értéke svájci frankban	Egy aranykorona értéke papírkoronában
1914. jún.	104,28	1,01
1918. okt.	44,25	2,37
1919. márc.	22,46	4,68
1919. aug.	11,62	9,87
1919. dec.	3,20	34,32
1920. dec.	1,24	106,38
1921. dec.	0,76	137,84
1922. dec.	0,23	466,06
1923. dec.	0,03	6 442,00
1924. máj.	0,0065	17 866,00

„Tisztelt nemzetgyűlés! Szeretném a köztudatba belevinni, hogy a trianoni béke következtében lefegyverzett Magyarországon a kultusztárca voltaképpen honvédelmi tárca is. Honvédelmi tárca olyan értelemben, hogy most elsősorban a szellem, a művelődés fegyvereivel kell védeni hazánkat, és ezekkel az eszközökkel kell mindig újból és újból bizonyítanunk a világ nemzetei előtt, hogy a magyar viszontagságos életének második ezer esztendejében is életképes, erős és, hogy bántani nagy történelmi igazságtalanság.”

/Klebelsberg Kunó a költségvetési vitában elhangzott felszólalásából 1925/

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat (15. vagy 16.) sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		Pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	4	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		33	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Athéni demokrácia	3	
	2. Jobbágyság kialakulása	4	
	3. Károly Róbert gazdasági reformjai	4	
	4. Felvilágosodás eszmerendszere	3	
	5. Demográfiai változások a XVIII. században	4	
	6. Ipari forradalmak	7	
	7. 48-49-es szabadságharc	4	
	8. I. világháború	5	
	9. Társadalom a Horthy-korszakban	4	
	10. Európai Integráció	5	
	11. A Kádár-korszak gazdasága	4	
	12. Magyar választási rendszer	3	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	13. Földrajzi felfedezések kiváltó okai	17	
	14. Sztálini gazdaságpolitika	17	
	15. Hunyadi Mátyás külpolitikája	33	
	16. Bethleni gazdasági konszolidáció	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I.+II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	